

Η γνωριμία με τη μουσειοσκευή

«Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα»

10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

Η Δ' τάξη του σχολείου μας επεξεργάστηκε τη μουσειοσκευή «Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα» τον Ιανουάριο του 2023. Ήδη από την Τρίτη τάξη υπήρξε προετοιμασία και προεργασία για τα αρχαία μουσικά όργανα όπως αναφέρονταν μέσα στο βιβλίο της Ιστορίας (ο Ηρακλής και τα κύμβαλα, ο Απόλλωνας, ο Ορφέας, ο Ερμής και η λύρα, ο Παν και ο αυλός του, οι αοιδοί Φήμιος και Δημόδοκος στην Οδύσσεια). Τότε, πέρα από τους μύθους του σχολικού βιβλίου, πρόσθεσα και υπέροχους μύθους που είχαν σχέση με ονόματα αστερισμών (ο αστερισμός της Λύρας, του Κύκνου, του Δελφινιού) και πολλούς άλλους που επεξεργαστήκαμε εμβόλιμα στο μάθημα της Γλώσσας με πολλές εργασίες και videos. Την προηγούμενη χρονιά λόγω των περιοριστικών μέτρων για τον COVID19 καταφέραμε μόνο να επισκεφτούμε το Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κοτσανά όπου υπήρχε και μια αξιόλογη παρουσίαση των αρχαίων μουσικών οργάνων και του ήχου τους, όταν παίζονταν.

Έτσι το έδαφος ήταν έτοιμο στη Δ' τάξη. Αφόρμηση ήταν οι ενότητες της Ιστορίας Δ' Τάξης: Αρχαϊκά - Κλασικά χρόνια με ειδικότερη προβολή και επεξεργασία της σχέσης της επικής ποίησης, της λυρικής ποίησης και της δραματικής ποίησης. Έγινε σύνδεση με την ενότητα «Η παράσταση αρχίζει» στη Γλώσσα και την ενότητα «Πολιτισμός» στη Μ. Περιβάλλοντος. Συνδυάζοντας όλα τα παραπάνω προσπάθησα να αξιοποιήσω τη μουσειοσκευή από όλες τις οπτικές.

Πρώτο βήμα ήταν η παρουσίαση που περιείχε : 1) τη σημασία της μουσικής σε κάθε πτυχή της ζωής των ανθρώπων 2) τα ίδια τα αρχαία μουσικά όργανα και του ήχου που παρήγαγαν. Οι μαθητές έπρεπε να μαντέψουν το όνομα του μουσικού οργάνου που πρόβαλα και μετά τους έδινα το πραγματικό του όνομα και τον ήχο που παρήγαγε. Ακολούθησαν μουσικά κομμάτια που επέλεξα και διαμόρφωσα για να ανακαλύψουμε πόσα και ποια μουσικά μπορούσαν να διακρίνουν και μετά να υποθέσουν πότε (υπό ποια συνθήκη) παιζόταν το καθένα (νίκη, λύπη, γιορτή, θάνατος, θέατρο). Επέλεξα τρία κομμάτια: «Τον επιτάφιο του Σείκιλου», το πρώτο στάσιμο από τον «Ορέστη» του Ευριπίδη, «Ο Δελφικός Παιάνας».

Για να αποδείξω στους μαθητές μας ότι αυτή η μουσική δεν χάθηκε αλλά διαμορφώθηκε στις μέρες μας σύμφωνα με τον ρυθμό των στίχων των ποιητών που διασώθηκαν, ακούσαμε το «Κέλομαι σε Γογγύλα» του Μ. Χατζιδάκη με ερμηνεύτρια τη Ν. Βενετσάνου και πάλι από Σαπφώ το «Γρήγορα η ώρα πέρασε» του Ν. Ξυδάκη με ερμηνεία της Ε. Αρβανιτάκη. Την ιστορία της Γογγύλας ως μαθήτριάς της Σαπφώς τη διηγήθηκα σε γενικές γραμμές και διαβάσαμε τους στίχους σε αρχαία και νέα ελληνικά για να διαπιστώσουν την εξέλιξη και τη συνέχεια της γλώσσας. Κάποιοι ίσως θεωρήσουν πως η επεξεργασία των στίχων αυτών δεν συμβαδίζει με την ηλικία των παιδιών. Όταν εξηγηθούν με κατάλληλο τρόπο που συνάδει με τα βιώματά τους, πετυχαίνουμε τη συγκίνηση με την κυριολεκτική σημασία της λέξης.

Ακολούθησε ένας διαγωνισμός γνώσεων ανάμεσα στις ομάδες ζητώντας το όνομα κάθε μουσικού οργάνου για επανάληψη και ανατροφοδότηση και η παρουσίαση έκλεισε όταν κάθε μαθητής επέλεξε το μουσικό όργανο της αρεσκείας του (όλοι σχεδόν ήθελαν τη λύρα!) και έφτιαξαν μικρές ορχήστρες και όχι μόνο. Για να θυμόμαστε, φωτογραφήθηκαν με φόντο

τοπία της πατρίδας μας μια που τα μουσικά αυτά όργανα ήταν φτιαγμένα με φυσικά υλικά κι ήταν δεμένα με τη φύση και τη λατρεία της.

Και η μουσειοσκευή άρχισε να ταξιδεύει πρώτα στα δύο τμήματα της Γ' τάξης και μετά στο δημαρχείο του Παλαιού Φαλήρου.

Η μουσειοσκευή με τα αρχαία ελληνικά όργανα αποτέλεσε την αφορμή να γνωρίσουν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές της Γ' και Δ' δημοτικού του σχολείου μας, τον κύριο Νίκο Ξανθούλη ο οποίος παρουσίασε στα παιδιά από κοντά την αρχαία ελληνική λύρα, τη λύρα του Απόλλωνα στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου του Παλαιού Φαλήρου. Έπαιξε κομμάτια που συνδέουν το παρελθόν με το παρόν και απάντησε σε ερωτήσεις των μαθητών. Η κυρία Σοφία τα τραγούδησε και μάγεψε με την ερμηνεία της μικρούς και μεγάλους.

Η προετοιμασία και η παρουσίαση στο σχολείο ήταν κοπιαστική αλλά πολύ ενδιαφέρουσα, γιατί ένωσαν τις δυνάμεις τους και την καλή τους διάθεση 4 τμήματα και 4 εκπαιδευτικοί μαζί με τον δήμαρχο, τον αντιδήμαρχο, τον υπεύθυνο Παιδείας του δήμου και την υπεύθυνη επικοινωνίας του Δημάρχου.

Το επιμύθιο όλης αυτής της εκδήλωσης: μια σπίθα από τη μουσειοσκευή σας, έδωσε την ευκαιρία σε δασκάλους, γονείς, παράγοντες του δήμου, καλλιτέχνες, να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να δημιουργήσουν ΜΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΖΩΗΣ !

Ελπίδα Γεωργιάδου

